

L O N D O N - R A D I O

Nr. 152.

-fredag 5 juli 1942 kl. 19.30.

2 Arg.

Egypt. Dagens britiske kommunike gir siste nytt om slaget i Nord-Afrika: Fiendens styrker foretok i hele går angrep fra vest mot El Alamein. Fienden blev påført tap og trakk sig tilbake vestover utpå kvelden og etterlot våre stillinger intakt. Tyskernes påstand om at El Alamein er erobret er således blitt tilbakevist. Men situasjonen er fortsatt alvorlig. Under hele slaget blev våre lette bombefly, jagerfly og jagere i økende antall dirigert mot fiendens tropper og forsyningslinjer. I nattens løp foretok allierte fly et angrep mot T-bruk. Fienden har angrepet Malta dag og natt fra 1 til 2 juli. 8 fiendtlige fly blev skutt ned. 7 britiske fly savnes.

Russland. Det raser et voldsoomt slag i Kursk - Kharkov-området. Rundt Kursk falt flere tusen tyskere det siste døgn. 177 tyske tanks er blitt ødelagt og 150 fly skutt ned på to dager. På Kharkovfronten er tyske angrep slått tilbake. På Smolenskfronten er tyskerne likeledes drevet tilbake etter to dagers voldsoomme strider. Tyskerne har brutt inn i Sevastopol etterat byen har vært beleiret i åtte måneder. Erobringen av Sevastopol har kostet tyskerne 95 000 falne. Tyskerne må kjempe sig frem gate for gate i byen.

Vestfronten. Bremen blev bombet av en stor styrke bombefly i natt for fjerde gang på åtte dager. Natt til fredag blev Bremen angrepet av en styrke på 1000 bombefly, og siden har byen hatt to kraftige luftangrep til. Hovedmålet for angrepene har vært byens store ubåtverft, flyfabrikken og Tysklands største oljeraffineri. Flyplasser i Nederland og Belgia blev også hjemsøkt av britiske fly. 13 britiske bombefly savnes.

Det fjerne Østen. Det har vært sterk amerikansk og kinesisk luftvirksomhet i China. Fiendtlige angrep i Hanchovområdet blev bombet. Jernbanelinjen fra Chokiang til Kiangsi er fremdeles på kinesiske hender. Det australske hovedkvarter melder at et amerikansk krigeskipp blev satt i brand tirsdag under de alliertes angrep mot New Guinea.

England. Den britiske presse konstaterer at det britiske underhus tillitsvotum til Churchill uttrykker hele nasjonens tillit til ham. Times skriver: Vi har ikke vaklet i vår beslutning om å støtte vår leder gjennom alle farer på den lange veien frem til seier. Avstemningen er et budskap om tillit til og beundring for general Auchinlocks menn som er utsatt for en slik hård påkjenning. Deres landsmenn er med dem i deres motgang. De vil ha sine landsmenns tillit og støtte, skriver Times. Manchester Guardian: Det er om å gjøre å vise verden at vårt nederlag ikke har brutt oss, at vi kan bære våre savn slik at vi kan kjempe enda bedre. Statsminister Churchills tale hjalp til å gi oss helhetsspektivet for hele krigen. Daily Mail: Vi står samlet og kjemper uforferdet videre. I De forente stater gir avisene likeledes uttrykk for tilfredshet med resultatet av debatten. New York Times skriver: La oss åpent erkjenne at uten det mot briterne har vist under denne krig vilde vår stilling nu ha vært langt mere farefull enn den er idag. Briterne blir beskyldt for å mangle kampånd, for å holde en for stor del av hæren hjemme i stedet for å sende den ut til frontene og for å undervurdere fiendens styrke. Men det er en helt annen ting å anklage dem for å være redde. Storbritannia gikk i bresjen i det mørke år 1940. Det var ene og alene den britiske motstand som gav vårt folk tid til å ruste. Det britiske motgang grunnen til det som nu er blitt en front av 28 forente nasjoner.

India. Indias andel i kampen mot aksen er blitt ytterligere styrket ved utnevnelsen av to indere til medlemmer av forsvarsrådet. Samtidig er visekongens råd i India blitt utvidet med tre indiske medlemmer. Disse endringer er blitt gjort i samsvar med forslag som den britiske regjering la frem for fem måneder siden før Sir Stafford Crippes reise til India. Næsten to tredjedeler av visekongensråd vil nu bestå av indere.

Norge. Det var opprinnelig bestemt at en tredjedel av de tvangsutskrevne arbeidere i Norge skulde deporteres til Tyskland. De norske quislingmyndigheter lar sig imidlertid nu forlyde med at det ikke blir noe av dette.

I tilleggsprogrammet talte dr. Karl Evang:

Kjære norske lyttere ute og hjemme [Jeg gav sist fredag ut fra min erfaring fra Amerika i de siste fem måneder et bilde av hvordan den amerikanske masseproduksjon av krigsmateriell er en kjenn gjerning. Fem måneder før be- regnet passerte den amerikanske krigsindustri den engelske, og etter den tid er produksjonen øket så voldsomt at den engelske produksjonsminister Lytton erklærte at den amerikanske krigsindustri's økte svotes uten grense. Tvilere og pessimister vil minne om at for et halvt år siden hadde det britiske klager i engelsk og amerikansk presse over at produksjonen i Amerika var uventet liten. Forplanningen til omslaget er enkel, men ikke alltid klart oppfattet. Det tar måneder, undertiden år, å forberede en masseproduksjon på løpende hånd. I denne forberedelsens og byggingens periode får man ingen produksjon. Når så endelig det kompliserte apparat er ferdig med alt som trenges av kraftkilder, råstoffer osv., da kommer til grenseløs produksjonen veltende plutselig og i uopprett mengde. Jeg reiste selv en dag gjennom et strøk hvor bygninger reiste sig kilometer etter kilometer. For et halvt år siden... siden så det håpløst ut, som om en arkitekt i slarvenskaktig haste gikk sig til å stryke halvfullenite projekter ut over store skemalingen uten håp om at de noensinne kunde fullføres. Da jeg kom samme velen to måneder senere var trakten omkring jevnet ut til store flyplasser som var fullstoppet med de farligste og hurtigste bombefly. Et annet sted så jeg et skip bli sjøsett, mens 50 andre skip lå på beddingen og ventet på tur. Stemmningen blandt arbeiderne var forfriskende. Her var folk som visste at de prøvde userte for sitt liv, sin frihet og sin fremtid.

Men krigsmateriell alene kan ikke vinne noen krig. Fly, tanks, krigsskip og kanoner må betjenes av sveide menn. I å lette punkt har kanskje den største svingning funnet sted i Amerika i de første to år landet har vært i krig. Amerika er ikke bare villig til å mobilisere, det er også villig til å ofre menn på slagmarken. Folk er den periode da de fleste av Amerikas storindustrielle så på krig i Europa som en gullgrube for øyeblikket av sin produksjon og de amerikanske arbeidere vedvarende har tilstrebet å heve sin levestandard. Den som har sett svingningen i amerikansk presse og radio, som har hørt uttalelser av amerikanske offiserer og soldater eller hørt den jevne manns kommentarer til nyhetstjenesten som offentliggjøres med jevne mellomrom, får et sterkt inntrykk av at her er et folk som er våknet til sin historiske oppgave og er villig til å ta sig del av offrens selv om de blir tunge. De 3,6 millioner menn i den amerikanske hær opfattes bare som en begynnelsen. Den samme stemning gjør sig nå også gjeldende hos isolasjonistene, som tidligere stod sterkt i statene Minnesota, Wisconsin og Iowa og Nord-Dakota. Hestevogten av de mange som fots på tilknyttene karte hjemme i disse trakter, og det er kanskje en av forklaringene på den kraftige og aggressive krigstemning som nu preger de fleste av disse strøk.

Det er ikke til å undgå at den voldsomme økning av krigsproduksjonen griper inn på alle feltet av nasjonens økonomiske liv. Riktignok er bare sukker rasjonert hitil, og det er en meget uheldig rasjon, men en rekke mindre varer er det allerede mindre rikelig tilgjengelig på. Dels er det vare- slag som trenger lenger transport, dels er det ting som skal til de alli- erte, dels varer man må oparbeide forsyningen av for å ha til de store eks- pedisjoner som skal utrustes og sendes over havene til alle frontene. Bensin og bilringer er strengt rasjonert. Nye biler kan bare kjøpes av folk som kan bevise at de trenger dem for krigsindustrien eller i sitt arbeid. De 32 millioner eksisterende biler i Amerika kan ikke regne med å få ny bilgummi før krigen er over. Mange varer som amerikanerne er vant til å få slik som skrivemaskiner, vaskemaskiner, leker, radiomottagere etc. fabrikeres overhodet ikke lenger for almindelig salg. Varer som inneholder aluminium gummi, tinn, forskjellige legemidler, metallvarer, verktøyer og annet som har betydning for den samlede krigsindustri kan bare fåes mot spesiell lisens. En har et levende inntrykk av at amerikanerne, når de først går inn for en ting, går inn med 100 % av sin energi, og en regner med langt mere dras- tiske rasjoner. (Avsluttes i neste nr.)